

27 OKT. 1980

1.k.

1980/123/1300-3

Ved skrivelse af 28. august 1980 (j.nr. 1-47-0-7-1978) har amtsrådet anmodet om indenrigsministeriets samtykke til, at amtskommunen yder det af Vestjyllands Udviklingsråd oprettede regionale eksport-handelshus V.J. Export Development/Co. et lån på 300.000 kr. Lånet skal ydes rente- og afdragsfrit i 5 år og derefter afdrages over 3 år.

I forbindelse med sagens forelæggelse har amtsrådet oplyst, at der ved eksporthandelshusets oprettelse i 1978 blev ydet et tilskud på 1,44 kr. pr. indbygger i amtet, ialt 373.216 kr., og at lignende tilskud blev ydet af Viborg og Ribe amtskommuner.

Det er for indenrigsministeriet oplyst, at handelshuset er stiftet af Vestjyllands Udviklingsråd den 1. oktober 1978. Det er videre oplyst, at Ribe, Ringkjøbing og Viborg amtskommuner i forbindelse med handelshusets oprettelse indskød ca. 1 mill. kr. i huset, idet der herudover blev ydet et beskedent tilskud fra anden side. Der skete på dette tidspunkt ikke nogen henvendelse fra de 3 amtskommuner til indenrigsministeriet.

Det fremgår af handelshusets vedtægter, at det er dets formål at forberede selvstændig eksportvirksomhed for virksomheder, således at disse selv kan overtage eksportarbejdet, når der er opnået en tilstrækkelig omsætning og stabilitet i eksportarbejdet. Til fremme af formålet kan handelshuset selv forestå eksporten.

Det er for indenrigsministeriet oplyst, at bistanden fra handelshuset principielt tilbydes alle virksomheder i den vestjyske region, men at handelshuset hidtil har foretaget en udvælgelse af enkelte virksomheder, hvis produkter må antages at være i særlig god eksportegnede. Handelshuset forbereder eksportmarkedet og står for risikoen med hensyn til leverance og betaling m.v. Det er imidlertid hensigten, at det firma, i hvis interesse eksporten gennemføres, på lidt længere sigt skal overtage forretningerne. Handelshuset modtager provision af eksportindtægten, idet det tilstræbes, at de udgifter, som handelshuset har haft, dækkes ind over provisionen. Indtil eksportmarkedet er opdyrket, bliver der tale om et vist udlæg fra handelshuset. Det er hensig-

ten, at ordningen i princippet skal hvile i sig selv, således at der dog kan tilvejebringes et vist beskedent overskud til handelshuset. Dette overskud kan således anvendes ved investeringer i nye forretninger. Afviklingen af de hidtidige forretninger er forløbet lidt langsommere, end man havde forventet, hvorfor der er opstået et akut likviditetsbehov i handelshuset på ca. 1 mill. kr. Det er dette likviditetsbehov, der nu søges dækket ind gennem lån fra amtskommunerne.

Det er almindeligt antaget i kommunalretlig teori, at kommuner og amtskommuner uden lovhjemmel kan yde en generelt virkende indsats til gavn for erhvervslivet. Der kan således f.eks. være tale om støtte til et erhvervsråd, der mene generelt søger at henlede opmærksomheden på vedkommende kommunes særlige kvaliteter og på et mere generelt plan søger at tilsrække nye virksomheder m.v. til kommunen.

I det foreliggende tilfælde må man konstatere, at den virksomhed, som handelshuset som ovenfor beskrevet udfører, er en egentlig erhvervsdrivende virksomhed. Hertil kommer, at handelshuset, der som anført i princippet yder bistand til alle virksomheder i regionen, i praksis foretager en konkret vurdering af, hvilke virksomheder man vil støtte. Der er således ikke tale om automatisk virkende bistand, som virksomhederne har krav på. Virksomheder, der får den nævnte bistand fra handelshuset, bliver betydeligt bedre stillede end andre tilsvarende virksomheder i andre dele af landet, hvor en sådan bistand fra tilsvarende organer ikke er mulig. Der bliver således tale om en vis forvridning af konkurrencen mellem virksomhederne i de forskellige landsdele.

Det er en almindeligt accepteret grundsætning, at der, for at kommuner og amtskommuner kan yde en så konkret støtte til erhvervsdrivende virksomheder - herunder handelshuset, hvorigennem støtten kanaliseres - som den, hvorom der her er tale, må kræves, at der foreligger lovhjemmel herfor, eller at der kan påvises en ganske særlig kommunal interesse i en virksomheds videreførelse, fordi en lukning ville være velfærdstruende for kommunen. Da en sådan lovhjemmel ikke findes i det foreliggende tilfælde, og da en sådan særlig kommunal interesse ikke kan påvises, finder indenrigsministeriet, at det nævnte lån på 300.000 kr. ikke lovligt kan ydes handelshuset.

Indenrigsministeriet skal endvidere bemærke, at den støtte, som amtsrådet i 1978 ydede handelshuset, ikke lovligt har kunnet ydes. Indenrigsministeriet finder dog efter omstændighederne ikke anledning til at foretage videre i den anledning.

Henning Rasmussen

Johan Erichsen